

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

JELENTÉS

Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése

A szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése –
Emberbarát Alapítvány

2020.

20127

www.asz.hu

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

JELENTÉS

Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése

A szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése –
Emberbarát Alapítvány

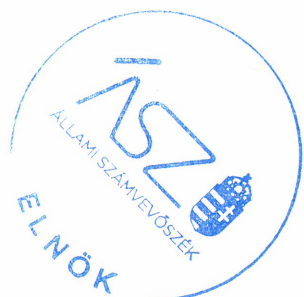
2020.

07.

hó 24. nap

20127

www.asz.hu

Domokos László
elnök

AZ ELLENŐRZÉST FELÜGYELTE:

KAKAS SÁNDOR felügyeleti vezető

AZ ELLENŐRZÉST VEZETTE ÉS A VÉGREHAJTÁSÁÉRT FELELŐS:

MOLNÁR ZSUZSANNA ellenőrzésvezető

A PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁÉRT FELELŐS:

TÓTPÁL SZABOLCS osztályvezető

FEKETE-NAGY ANDRÁS GÁBOR ellenőrzési program készítéséért
felelős vezető

IKTATÓSZÁM: EL-2762-001/2020.

TÉMASZÁM: 2491

ELLENŐRZÉS-AZONOSÍTÓ SZÁM: V083541 ÉS V0867074

Jelentéseink az Országgyűlés számítógépes hálózatán és az interneten a www.asz.hu címen is olvashatóak.

TARTALOMJEGYZÉK

■ ÖSSZEGZÉS.....	5
■ AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA.....	6
■ AZ ELLENŐRZÉS TERÜLETE	7
■ AZ ELLENŐRZÉS HÁTTERE, INDOKOLTSÁGA	8
■ AZ ELLENŐRZÉS LÉNYEGES KÉRDÉSKÖREI.....	9
■ AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZEREI	10
■ MELLÉKLETEK.....	13
I. sz. melléklet: Értelmező szótár.....	13
■ FÜGGELÉK: ÉSZREVÉTELEK	15
■ RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	17

ÖSSZEGRZÉS

A budapesti székhelyű Emberbarát Alapítvány a 2015-2018. években nem biztosította a szociális humánszolgáltatási közfeladatok ellátására kapott költségvetési támogatások felhasználásának ellenőrizhetőségét.

Az ellenőrzés társadalmi indokoltsága

A szociális gondoskodást igénylők védelme, illetve a köznevelési feladatok ellátása az Alaptörvényben¹ meghatározott, a társadalom szempontjából fontos tevékenységek. Jogszabályok teszik lehetővé, hogy államháztartáson kívüli szervezetek – így például az egyházi fenntartók, alapítványok, gazdasági társaságok, egyesületek – által fenntartott intézmények is végezzenek köznevelési, szociális és gyermekvédelmi feladatokat. Mindehhez a központi költségvetés évente jelentős összegű támogatással járul hozzá. Az államháztartáson kívüli, humánszolgáltatást végző intézmények az igényelt közpénzekből társadalmilag hasznos, közösségteremtő, közérdekű, illetve közhasznú tevékenységet végeznek, illetve közfeladatokat látnak el.

Az intézményfenntartók ellenőrzésével az Állami Számvevőszék hozzájárul ahhoz, hogy ezen a közpénzeket az államháztartáson kívüli szervezetek is ellenőrizhető, átlátható és elszámoltatható módon használják fel a közfeladatok ellátása során. Az ellenőrzések célja továbbá, hogy a nyilvánosság és az igénybevevők megfelelő tájékoztatást kapjanak az államháztartáson kívüli közfeladatot ellátók működéséről.

Az ÁSZ ellenőrzései arra adnak választ, hogy az intézményfenntartók arra használták-e fel a közpénzeket, amire igényelték.

A szabályszerű gazdálkodás elengedhetetlen a közfeladat ellátás szakmai céljainak megvalósításához, valamint a társadalmi közbizalom fenntartásához.

Megállapítások, következtetések

Az Emberbarát Alapítvány a 2015-2018. években szociális humánszolgáltatási közfadatait nem önállóan gazdálkodó intézményében látta el. A Fenntartó² az ellenőrzött időszakban jogszabályban előírtak ellenére könyvvezetési rendszerében a Fenntartó és humán szolgáltatást végző intézménye gazdálkodását nem különítette el egymástól. A Fenntartó az ellenőrzött időszakban könyvvezetésében a kapott költségvetési támogatás felhasználását az intézménye által ellátott három feladat szerint nem bontotta meg.

A Fenntartó a 2015-2018. években a szociális humánszolgáltatási közfeladat ellátására kapott költségvetési támogatás felhasználásának a Számv. tv.³ 161/A § (2) bekezdésében előírt ellenőrizhetőségét nem biztosította. Mivel az Atr.⁴ 16. § (1) bekezdésében foglalt szabályozás ellenére nem gondoskodott arról, hogy a költségvetési támogatások felhasználásának, a Fenntartó és a nem önállóan gazdálkodó intézménye gazdálkodásának elkülönített, feladatonkénti bontásban történő elszámolására az adatok rendelkezésre álljanak.

A Fenntartó mindezek alapján az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésében foglaltak ellenére nem biztosította a felhasznált közpénzekre vonatkozó gazdálkodása átláthatóságát.

Ezáltal a Fenntartó nem igazolta, hogy a közpénzt a szociális humánszolgáltatási közfeladatra fordította.

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA annak értékelése volt, hogy a nem állami, nem önkormányzati szociális intézmények fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásainak felhasználása szabályszerű volt-e.

AZ ELLENŐRZÉS TERÜLETE

Emberbarát Alapítvány, mint intézményfenntartó

A budapesti székhelyű Emberbarát Alapítványt 1989-ben magánszemély alapította az egészséges életmódra nevelés, az egészség megőrzése és közreműködés a szociális és egészségügyi problémák feltárása, megoldása céljából.

A Fenntartó nyitott, közhasznú jogállású szervezet volt, vállalkozási tevékenységet nem folytatott az ellenőrzött időszakban.

Ügyvezető szerve a kilenc főből álló kuratórium volt. A Fenntartó képviselőjét a Kuratórium egyik tagja látta el. A képviselőt ellátó személye 2018. január 24-én változott.

A Fenntartó a 2015-2018. években Budapesten működő, önálló jogi személyiséggel nem rendelkező intézményén⁵ keresztül látatta el közfeladatait, amely székhelyén és még két telephelyen működött a fővárosban. Feladata a szenvedélybetegek (alkohol, drog és egyéb függőséggel küzdő személyek) bentlakásos formában történő ellátása, az egészségi, pszichés, mentális és szociális területen együttesen zajló komplex segítségnyújtás, speciális programok szervezése, az ellátottak társadalomba és családba való visszailleszkedésének elősegítése és teljes re-integrációja volt.

A Fenntartó közfeladatok ellátására a MÁK⁶ adatszolgáltatása alapján 2015. évre 78,0 millió forint, 2016. évre 84,3 millió forint 2017. évre 105,6 millió forint, 2018-ra pedig 111,3 millió forint költségvetési támogatásban részesült.

AZ ELLENŐRZÉS HÁTTERE, INDOKOLTSÁGA

A szociális feladatokat ellátó nem állami intézményfenntartók részére közfeladataik ellátására évente jelentős összegű pénzügyi támogatást biztosítottak a mindenkorai költségvetési törvények a bennük megfogalmazott feltételek mellett.

Az ÁSZ⁷ stratégiájában foglaltak alapján is indokolt az ellenőrzés, amely a társadalom számára jelzi, hogy a közpénz államháztartáson kívüli felhasználása sem maradhat ellenőrizetlenül. Az államháztartáson kívülre nyújtott költségvetési támogatások ellenőrzésével az ÁSZ hozzájárul ahhoz, hogy a közpénzeket a nem állami humán fenntartók átlátható módon használják fel a közfeladatok ellátására kötött szerződésekben vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében. Az ellenőrzés javaslataival hozzájárulhat az említett rendszerek szabályszerű támogatás felhasználásához, javíthatja a társadalmi-gazdasági döntések megalapozottságát, amely a „jól irányított állam” működéséhez járul hozzá.

A holisztikus megközelítés jegyében az ellenőrzés keretében egyedi kockázatelemzés alapján kiválasztott fenntartóknál értékeljük az államháztartáson kívüli szociális tevékenységhez kapcsolódó támogatások felhasználásának megfelelőségét.

AZ ELLENŐRZÉS LÉNYEGES KÉRDÉSKÖREI

---

1. – *A szociális humánszolgáltató közfeladatot ellátó államháztartáson kívüli fenntartó szabályszerű működési - és gazdálkodási környezet kialakításával megteremtette-e a költségvetési támogatások átlátható, elszámoltatható igénybevételenek, felhasználásának feltételeit?*
2. – *Az államháztartáson kívüli fenntartó az átvállalt szociális humánszolgáltatási közfeladathoz biztosított költségvetési támogatásokat szabályszerűen fordította-e a humánszolgáltató intézménye működtetésére?*
3. – *Az államháztartáson kívüli fenntartó a szociális humánszolgáltató intézménye működtetéséhez felhasznált közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával a nyilvánosság előtt elszámolt-e, ennek érdekében ellenőrzési, értékelési és a külső ellenőrzésekkel kapcsolatos intézkedési feladatait szabályszerűen látta-e el?*

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZEREI

Az ellenőrzés típusa

| Megfelelőségi ellenőrzés.

Az ellenőrzött időszak

| A 2015. január 1-je és 2018. december 31-e közötti időszak. A helyszíni szemle tekintetében 2019. január 1-jétől az utolsó helyszíni szemle időpontjáig (2019. május 8-ig) tartó időszak.

Az ellenőrzés tárgya

| Az ellenőrzés a szociális humánszolgáltatási közfeladatokat ellátó államháztartáson kívüli fenntartók humánszolgáltatási közfadatai ellátásához a központi költségvetésből kapott támogatásaik humánszolgáltatási közfeladatokra való fenntartó általi felhasználása szabályszerűségének értékelésére terjedt ki.

Az ellenőrzött szervezet

| Az Emberbarát Alapítvány, mint intézményfenntartó.

Az ellenőrzés jogalapja

| Az ellenőrzés jogszabályi alapját az ÁSZ tv. 1. § (3) bekezdésében, az 5. § (3) bekezdésében foglalt előírások adták.

Az ellenőrzés módszerei

| Az ellenőrzést az ellenőrzési program annak szempontjai, kérdései, az ellenőrzött Időszakban hatályos jogszabályok, a nemzetközi standardokat irányadónak tekintve, az ellenőrzés szakmai szabályok és módszertanok figyelembevételével rendelte elvégezni.

| Az ellenőrzés ideje alatt az ellenőrzött szervezettel történő kapcsolat-tartást az ÁSZ SZMSZ⁸-ének vonatkozó előírásai alapján biztosította az ÁSZ.

| Az ellenőrzési kérdések megválaszolásához szükséges bizonyítékok megszerzése az ellenőrzött által rendelkezésre bocsátott dokumentumokra, adatokra alapozva megfigyelés, szemle (szemrevételezés), kérdésfeltevés (információkérés), valamint elemző eljárással történt. Az ellenőrzési bizonyítékként felhasználható adatforrások közé tartoztak egyrészt a

szakmai program részletes szempontjainál felsorolt adatforrások, másrészt minden – az ellenőrzés folyamán feltárt, az ellenőrzés szempontjából információt tartalmazó – dokumentum.

Az ellenőrzés lefolytatásához az ellenőrzött szervezet a kitöltött tanúsítványok, valamint az ÁSZ által kért dokumentumok elektronikus úton való megküldésével szolgáltatott adatokat, információkat. Az így rendelkezésre bocsátott adatok, információk és a tanúsítványok adatai valódiságának kontrollja az ellenőrzés keretében történt.

Az egységes értelmezést az ellenőrzési program mellékletét képező fogalomtár és rövidítésjegyzék támogatta.

Az ellenőrzést alapvetően a szociális humánszolgáltatások esetében a központi költségvetési támogatások igénylésével, módosításával, felhasználásával, elszámolásával kapcsolatos feladatokat ellátó államháztartáson kívüli fenntartóknál/szervezeteinél végezte az ÁSZ.

A szociális humánszolgáltatások központi költségvetési támogatásaival kapcsolatos, államháztartáson kívüli fenntartó jogszabályokban előírt feladatai betartását, továbbá a központi költségvetési támogatások szabályszerű nyilvántartását ellenőrizte az ÁSZ a fenntartónál rendelkezésre álló nyilvántartások, beszámolók és egyéb dokumentumok alapján. Az ellenőrzés nem terjedt ki a szociális humánszolgáltatások központi költségvetési támogatásai igénylése, módosítása, elszámolása valódiságának, megalapozottságának, helyességének – sem a fenntartónál, sem a székhely intézményeinél való – értékelésére (mivel ennek felülvizsgálata, ellenőrzése a finanszírozó jogszabályban előírt feladata, határozatai kiadása előtt). Továbbá nem terjedt ki az ellenőrzés e források, intézmények általi szabályszerű felhasználásának értékelésére.

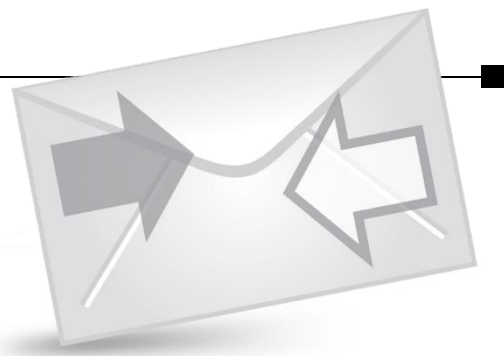
MELLÉKLETEK

I. SZ. MELLÉKLET: ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

befogadás	A Szocvtv. ⁹ illetve a Gyvt. ¹⁰ szerinti, a szociális szolgáltatások és a gyermekjóléti szolgáltató tevékenységek területi lefedettségét figyelembe vevő finanszírozási rendszerbe történő befogadás.
költségvetési támogatás	a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai kivételével az államháztartás központi alrendszeréből ellenérték nélkül, pénzben nyújtott támogatások (Áht. 1. § 14. pont) A költségvetési törvényekben (2014. évi C. törvény 42-43. §, 2015. évi C. törvény 40-41. §, 2016. évi XC. törvény 41. §) megállapított támogatás. Például a 2015. évi C. törvény 40-41. § szerint többek között: Az Országgyűlés a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi közfeladatot ellátó intézményt, szolgáltatást fenntartó egyházi jogi személy, civil szervezet, közalapítvány, országos nemzetiségi önkormányzat, települési vagy területi nemzetiségi önkormányzat, gazdasági társaság, és a humánszolgáltatást alaptevékenységként végző, az Sza tv. hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó (a továbbiakban együtt: nem állami szociális fenntartó) részére támogatást állapít meg a következők szerint: a támogatás a nem állami szociális fenntartót a települési önkormányzatok 2. melléklet III. pont 3. alpont c)-k) pontjában és III. pont 5. alpont a) pontjában meghatározott támogatásaival azonos jogcímenek, összegben és feltételek mellett illeti meg.
nem állami, nem önkormányzati (államháztartáson kívüli) intézmény fenntartó	A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi közfeladatokat /humánszolgáltatásokat ellátó intézményt fenntartó egyházi jogi személy, társadalmi szervezet, alapítvány, közalapítvány, civil szervezet, országos nemzetiségi önkormányzat, nonprofit gazdasági társaság, gazdasági társaság és a humánszolgáltatást alaptevékenységként végző, Sza tv. hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó. (2013. évi Kvtv. 35. § (1), (3) bekezdés, 2014. évi Kvtv. 33. §, 34. § (1), (4) bekezdés, 2015. évi Kvtv. 42. §, 43. § (1), (4) bekezdés, 2016. évi Kvtv. 40. §, 41. § (1), (4) bekezdés, 2017. évi Kvtv. 41. § (1), (4))
székhely intézmény	A szolgáltató székhelye, azaz a szolgáltató központi ügyintézésének helye, függetlenül attól, hogy használják-e szolgáltatás nyújtására (Sznvhr. ¹¹ 1.§ k) pont) (hatályos: 2013. december 1-től)
telephely	A szolgáltató székhelyétől különböző, szolgáltató/intézmény használatában álló hely, a szociális humánszolgáltatáshoz használt, bejegyzett hely. (Sznvhr. 1.§ l) pont) (hatályos: 2015. január 1-től)

FÜGGELÉK: ÉSZREVÉTELEK

A jelentéstervezetet a Számvevőszék 15 napos észrevételezésre megküldte az ellenőrzött szervezet vezetőjének az ÁSZ tv. 29. §* (1) bekezdése előírásának megfelelően.

Az Emberbarát Alapítvány képviselője a jelentéstervezet megállapításaira észrevételt tett.

Az ÁSZ tv. 29. § (3) bekezdésével összhangban az Állami Számvevőszék a Függelékben feltünteteti az ellenőrzés megállapításaival kapcsolatban tett, figyelembe nem vett észrevételeket, és megindokolja, hogy azokat miért nem fogadta el.

Az Emberbarát Alapítvány (továbbiakban: Fenntartó) képviselője által a 2020. május 24-én kelt levélben tett észrevételek és azok kezelésének indokolása:

Az Emberbarát Alapítvány képviselője az észrevételben bemutatta az Emberbarát Alapítvány tevékenységét, az ellátott feladatok körét, majd beszámolt a jelentéstervezet megállapításaival kapcsolatban már végrehajtott intézkedésről. Az Emberbarát Alapítvány képviselője észrevételében leírta, hogy a Fenntartó nyilvántartásaiban elkülönítették az intézmények által ellátott három feladat bevételeit és kiadásait a Fenntartó többi tevékenységének bevételeitől és kiadásaitól és az adott feladatra használták fel a támogatást, de a megállapításokat nem vitatja. Az Emberbarát Alapítvány képviselője észrevételében tájékoztatott, hogy a jelentéstervezet kézhezvétele óta a Fenntartó felülvizsgálta a szabályzatait, a jelentéstervezetben hivatkozott jogszabályok alapján módosították azokat és a 2019. évi beszámoló készítésénél, illetve az azt megalapozó nyilvántartások, dokumentumok vezetésénél már alkalmazták ezeket az előírásokat.

Az Emberbarát Alapítvány képviselője levelében az Állami Számvevőszék ellenőrzési megállapításait nem vitatta, a jelentéstervezet megállapításai helytállóak voltak, így módosításuk nem volt indokolt.

---

* **29. § (1)** Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési megállapításait megküldi az ellenőrzött szervezet vezetőjének vagy az általa megbízott személynek, és annak, akinek személyes felelősségét állapította meg.

(2) Az ellenőrzött szervezet vezetője és a felelősként megjelölt személy az ellenőrzés megállapításaira tizenöt napon belül írásban észrevételt tehet.

(3) Az Állami Számvevőszék az észrevételre a beérkezésétől számított harminc napon belül írásban válaszol. A figyelembe nem vett észrevételeket köteles a jelentésben feltüntetni, és megindokolni, hogy azokat miért nem fogadta el.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

---

¹ Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) hatályos: 2012. január 1-jétől
² Fenntartó	Emberbarát Alapítvány
³ Számv. tv.	2000. évi C törvény a számvitelről (hatályos: 2000. január 1-jétől)
⁴ Atr.	489/2013. (XII. 18.) Korm. rendelet az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok állami támogatásáról (hatályos: 2014. január 1-jétől)
⁵ intézmény	Alkohol és Drogrehabilitációs Intézet I. Budapest, Cserkesz u. 7-9. Telephelyei: Alkohol és Drogrehabilitációs Intézet II. Budapest, Gyöngyike u. 4. Szenvedélybetegek Átmeneti Otthona és Szenvedélybetegek Lakóotthona Budapest Cserkesz u. 11.
⁶ MÁK	Magyar Államkincstár
⁷ ÁSZ	Állami Számvevőszék
⁸ ÁSZ SZMSZ	Állami Számvevőszék Szervezeti és Működési Szabályzata
⁹ Szocvtv.	1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (hatályos: 1993. február 26-tól)
¹⁰ Gyvt.	1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (hatályos: 1997. november 1-jétől)
¹¹ Sznyvhr.	369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről (hatályos: 2013. december 1-jétől)

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54

TEL: +36 1 484 9100

email: szamvevoszek@asz.hu

web: www.asz.hu | www.aszhirportal.hu